

Тоҷикистон - ошёни ҷовидони Ваҳдат!

Агар дар ҷаҳон набвад омӯзгор,
Шавад тира аз бехирад рӯзгор.

ҲАФТАНОМА АЗ 20-УМИ ИЮЛИ СОЛИ 1932 НАШР МЕШАВАД

№ 25 (12301)
24 июни
соли 2021

ОМУЗГОР

НАШРИЯИ ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТО҆ЧИКИСТОН www.omuzgor-gazeta.tj

► КАЛОМИ ПЕШВО

20 соли СҲШ: ҳамкорӣ баҳри субот ва шукуфой

Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯзҳои нахустини ба даст оварданни истиклолияти давлатӣ бо такя бар усули сиёсати «дарҳои кушода», сулҳдӯстӣ ва бегаразӣ, бо аксари қишварҳои ҷаҳон муносаботи дӯстонаи ҳамкории баробархукук ва мутакобилан судманд ва бо як катори онҳо робитаҳои шарқии стратегиго баркарор соҳта, минбаъд онҳоро таъмиқа таҳқим баҳшид. Дар стратегияи байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон сиёсати хусни ҳамчаворӣ ва ҳамкории гуногунчанба бо давлатҳои Осиёи Марказӣ яке аз самтҳои афзалиятнок ба шумор меравад. Эҷоди фазои эътидом ва амният дар атрофи марзҳои қишвар яке аз ҳадафҳои асосии ин сиёсат аст.

Дар баробари ин, сиёсати ҳориҷии давлати мо ба таъмини иштироки васеъ ва муассиси қишвар дар созмонҳои марбутии байналмилалӣ ва минтақаӣ нигаронида шудааст. Аз тариқати бики чунин сиёсат, Тоҷикистон дар таъмини амният ва сулҳ, ҳамкорииҳои созандай байналмилалӣ ва муқолама созанда саҳми арзандан худро гузошта, инчунин, имкононти созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавиро ба нағфи таъмини рушди устувори қишвар ва таҳқими мавқei он дар арсаи байналмилалӣ истифода мебарад.

Имсол Ҷумҳурии Тоҷикистон

30-солагии Истиклолияти давлатии худро ҷаҳон мегирad. Дар ин муддати аз нигоҳи миқёсҳои таърихи кӯтоҳ ҷумҳурии мо бо 179 қишвари ҷаҳон робитаҳои комили дипломатӣ баркарор карда, узви фаъоли созмонҳои бонуфузи байналмилалӣ ва минтақавӣ гардид.

Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ҷомеаи ҷаҳонӣ муносабатҳои шарқиро дар доираи ташкилотҳои байналмилаливу минтақавӣ ба роҳ монда, ҳамкориро бо Созмони Милали Муттаҳид ва муассисаҳои маҳсусгардонидашудаи он, Созмони ҳамкории Шанҳай, Созмони Аҳдномаи амнияти дастаҷамӣ, Созмони амният ва ҳамкорӣ дар Аврупо, Созмони ҳамкории иқтисодӣ ва Созмони ҳамкории исломӣ, инчунин, бо шарикони рушди ва ниҳодҳои байналмилаливу минтақавии молиявӣ тавсевада.

Маълум аст, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи дипломатияи бисёрҷониба ба рушди робитаҳои самаронок дар доираи Созмони ҳамкории Шанҳай (минбаъд - СҲШ / Созмон) таваҷҷӯҳи маҳсус зоҳир менамояд. Бесабаб нест, ки дар Консепсияи хоҳо амалкунандай сиёсати ҳориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон чунин зикр шудааст: «Ҳадафи иштироки фаъоли Ҷумҳурии Тоҷикистон дар

Эмомали РАҲМОН,
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Раиси Шӯрои сарони давлатҳои аъзои
Созмони Ҳамкории Шанҳай дар соли 2021

СҲШ таҳқими муносаботи неки ҳамсоягӣ, робитаҳои боъзтимод ва дӯстона байни давлатҳои аъзо ва нозирон дар Созмон, инчунин таъмини амнияту субот ва рушди устувори иқтисодӣ дар минтақа мебошад».

Бинобар ин, Ҷумҳурии Тоҷикистон самтҳои афзалиятноки фаъолияти худро дар доираи Созмон мазкур на танҳо дар соҳаи амният ва ҳамкории иқтисодӣ, балки дар рушди таҳқими ҳамкориҳои бисёрҷониба дар соҳаи фарҳангӣ ва гуманитарӣ низ мебинад.

Тоҷикистон, инчунин, ҷонидориҷаи ҷаҳонӣ мегирad, аз соли 2018 дар ҷои 117, дар соли 2019 дар ҷои 105-ум ва дар соли 2020 дар ҷои 107-ум карор дошт.

Кишивар осоиштатарин ба мисли соли гузашта Исландия эътироф шудааст. Ба даҳ қишивари осоиштатарин, инчунин, Зеландия Нав, Дания, Португалия, Словения, Австрия, Швейцария, Ирландия, Чехия, Канада, Сингапур ва Япония шомиланд. Рӯйхати пурраро дар суроғ — <https://reliefweb.int/>

► ИФТИХОР

Муҳаммад ФОИБ,
Шоири ҳалқии Тоҷикистон

Ваҳдат

Чашм бар дур назар кард, ҳабардор шудем,
Захрро ақл шакар кард, шакардор шудем.
Панд бар фанд асар кард, асардор шудем,
Мehr бар кина зафар кард, сипардор шудем.

Нешро аз хотири ҳастии миллат нӯши кардем,
Оташи ҷанги ватансӯзандаро хомӯши кардем.

Хунҷигар шуд баду ин қавм бадомӯз нашуд,
Ҷо даруни қафаси дуд худафрӯз нашуд,
Соҳиби нури хирад буд, сияҳрӯз нашуд,
Сабзтар гашт, сияҳрӯз чу заминсӯз нашуд.

Ин ниишоне аз гуноҳи ҳам гузаштан буд,
Ин баҳори ваҳдати сарсабз гаштан буд.

Қиссаи ваҳдати моро ба ҳама ҷо донанд,
Сухан аз Сулҳ равад, Сарвари моро хонанд.
Ҳар кӯҷо Пайкараи Ваҳдат агар бигзоранд,
Ном бояд, ки ба он тоҷбасарҳо монанд...

Мо ба Ваҳдат дар ҷаҳон машҳур гаштем,
Чун ниишони ориён машҳур гаштем.

Тоҷикистон 10 зина боло рафт

Тибки гузориши Институти иқтисод ва сулҳ (Institute for Economics & Peace, IEP), Тоҷикистон дар радабандии Нишондихандай ҷаҳонии сулҳ – 2021 дар байни 163 давлат дар ҷои 97-ум қарор гирифт, – ҳабар медиҳад АМИТ «Ховар» бо истинод ба сомонаи маркази таҳлилӣ.

Тибки гузориши «Global Peace Index», дар тӯли як сол Тоҷикистон якбора 10 зина боло раftaast. Ба андешаи таҳлилгарон, Тоҷикистон ба таҳдидҳои замони мусоир дар доираи СҲШ мебошад.

Бояд кайд кард, ки СҲШ, ки бистсолагии таъсис ёфтани онро мо имсол ҷаҳон мегирad, аз рӯзи нахустини фаъолияти ҳуд тасдиқ кард, ки он Созмони фаъол ва низори ҳудро гузошта, ҳамкориҳои созмонҳои байналмилалӣ на танҳо дар минтақа, балки дар сатҳи ҷаҳонӣ аст.

Дар тӯли таърихи бистсолаи ҳуд СҲШ ба яке аз созмонҳои бонуфузи

sites/reliefweb.int/files/resources/GPI-2021-web.pdf — дидан мумкин аст.

Болоравии нишондихандай сулҳ дар 87 мамлакат ва қоҳиҷӯйӣ дар 73 қишвар ба қайд гирифта шудааст. Дар мачмӯъ, нишондихандай ҷаҳонии сулҳ 0,07 фоиз коҳиҷӯй ёфтааст.

Бояд тазаккур дод, ки радионии ҷаҳонӣ омилҳоеро, чун сатҳи муттаҳидии ҷомеа, эҳтироми ҳуқуқи инсон, суботи сиёсати иқтисодӣ, шумораи маҳбусон дар маҳбасҳо, сатҳи таҳдиди терроризм, ҳароҷоти мудофиа ва иштироқи ин ё он қишиҷар дар амалиёти ҷонӣ ба инобат мегирад.

Дар радионии ҷаҳонии сулҳ, ки ҳамасола аз ҷониби Институти иқтисод ва сулҳи Австралия нашр мешавад, Тоҷикистон дар соли 2018 дар ҷои 117, дар соли 2019 дар ҷои 105-ум ва дар соли 2020 дар ҷои 107-ум карор дошт.

Ба андешаи таҳлилгарон, Тоҷикистон ба рӯйхати давлатҳои шомиланд шудааст, ки сатҳи амният боъзтимод доранд.

АМИТ «Ховар»

► БА ПЕШВОЗИ 30-СОЛАГИИ ИСТИҚЛОЛИ ДАВЛАТИИ ЧУМХУРИИ ТОЧИКИСТОН

Мактаби нав дар дехаи Корез

16 июн Асосгузори сулху вахдати миллӣ - Пешвои миллиат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомали Раҳмон дар доираи сафари корӣ дар вилояти Ҳатлон ба ноҳияи Данғара ташриф оварданд.

Ҳадафи ташрифи Сарвари давлат, муҳтарам Эмомали Раҳмон оғоз баҳшидан ба фаъолияти як зумра иншооти нав, шиносой бо рафти ҷамъоварии

наврасро бо истифода аз ҷунин шароити мусир барои омӯзиши илмҳои замонавӣ ҳидоят карданд.

Барои баланд бардоштани кобилияти зехни хонандагон муассиса дорои синфонаҳои шоҳмот, толори варзиши замонавӣ бо 100 чойи нишаст, ошхона барои 60 нафар, маҷлисгоҳ бо 150 чойи нишаст ва китобхона бо 20 чойи нишаст мебошад.

ҳосилу гузаронидани қиши тақрорӣ ва мулокот бо фаълон мебошад.

Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомали Раҳмон дар ноҳияи Данғара нахуст бинои нави Муассисай таҳсилоти миёнаи умумии №59-ро ифтитоҳ намуданд. Бинои нави муассисай таълимӣ аз ду кисм ва 4 ошёна иборат буда, масоҳати умумии қитъаи замини он наздики 2 гектарро дар бар мегирад. Он барои 1240 хонандагон дар ду баст пешбинӣ шудааст.

Муассисаси нави таълимӣ дорои утокҳои фанни физика, қимиё, биология ва компютерӣ мебошад, ки онҳо бо 25 адад компютер, 24 ҷуфт мизу курсӣ ва таҷхизоти лабораторӣ барои гузаронидани озмоишҳо таъмин гардидаast.

Фароҳам овардани шароит имкон медиҳад, ки ҳавасмандии насли наврас дар доираи “Бистсолаи омӯзиши ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақiq Ҷаҳонро дар соҳаи илму маориф” барои аз ҳудуди ҷаҳонӣ 1240 хонандагон дар бар мегирад. Он барои 1240 хонандагон дар ду баст пешбинӣ шудааст.

Дар доираи “Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ” синфонаҳои таълими меҳнат барои духтарон бо дастгоҳҳои адрасбоғӣ, қолинбоғӣ, мошинҳои дӯзандагӣ ва синфонаҳои таълими меҳнат барои писарон бо асбобҳои дурдгарӣ, таҳтабурӯӣ ва коркарди оҳан мучахҳаз гардонida шудааст.

Пешвои миллиат, муҳтарам Эмомали Раҳмон мавриди истифода карор гирифтани бинои нави муассисаси таълимиро дар доираи сиёсати иҷтимоии Ҳукумати мамлакат барои рушди соҳаи маориф мӯҳим арзёбӣ намуда, насли

толори варзишии муассиса дорои тенниси рӯи миз, таҷхизот барои обу тоби бадан, бозии волейбол ва баскетбол мебошад.

Дар бинои қаблии муассиса норасоии ҷойҳои нишаст барои хонандагон ва набудани шароити мусоид барои таълиму тарбияи насли наврас аз мушкилоти асосӣ ба хисоб мерафт. Мактаби кухна ҳамагӣ 6 синфонаи зиёдшавии шумораи хонандагон дар маҳаллаи 11, дехоти Корези ноҳияи Данғара ва бештар шудани талабот ба омӯзиши илмҳои замон бошад, заруратро барои бунёди ҷунин як муассисаси таълимӣ тадриҷан дучанд менамуд.

Ҳаминро ба инобат гирифта, соли 2019 бунёди бинои нави муассисаси таҳсилоти миёнаи умумии рақами 59 бо ҷалби сармоя оғоз гардид.

Сарвари давлат, муҳтарам Эмомали Раҳмон ба тархи бунёди бино баҳои баланд дода, омӯзгоронро барои истифодаи пурра аз имконият ва масвуятизшиносӣ ҷиҳати таълиму тарбияи наврасон вазифардор намуданд.

Ҳамзамон дар шафати бино майдончай зебову замонавии варзиши ба истифода дода шудааст.

Бинои нави муассисаси таҳсилоти миёнаи умумии рақами 59 бо соҳти мемории замонавӣ бунёд ва дар саҳнҳо гулу буттаҳои ороиши шинонида шудааст.

Ҳамҷунин, бо максади арҷузорӣ ба мӯқаддасоти милли дар саҳни муассиса дар баландии 17,5 метр парчам ба рафроҳта шуда, гирду атрофи он бо соҳти мемории замонавӣ оро дода шудааст.

16 июн Асосгузори сулху вахдати милли - Пешвои миллиат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомали Раҳмон дар дехоти Корези ноҳияи Данғара Муассисаси таълимии “Коллеҷи тиббӣ-иҷтимоӣ”-ро ифтитоҳ намуда, бо шароити корио хизматрасонии иншооти мазкур шинос шуданд.

Муассисаси таълимии

Коллеҷи тиббӣ-иҷтимоӣ дар Данғара

“Коллеҷи тиббӣ-иҷтимоӣ”-и ноҳияи Данғара дар партави дастуру супоришҳои бевоситаи Сарвари давлат, муҳтарам Эмомали Раҳмон дар доираи тантанаҳо ба истиқболи ҷаҳони 30-солагии Истиклоли давлатӣ аз ҷониби соҳибкори ватани Фарруҳ Самизода бунёд гардид, дорои шароити мусоиди таълимӣ мебошад.

Масоҳати умумии замони муассиса 0,10 гектарро ташкил дода, бино аз 7 ошёна, таҳхона, 25 синфонаи барҳавои таълимӣ, утокҳои корӣ, қитобхона, синфонаи компютерӣ ва дигар иншооти ёрирасон иборат мебошад. Ҳамаи синфона ва ҳуҷраҳои корӣ бо дастгоҳу таҷхизоти зарурӣ ва мизу курсиҳои нағу замонавӣ таъмин мебошанд.

Пешвои миллиат, муҳтарам Эмомали Раҳмон зимни шиносӣ аз шароити мусоиди иншооти мусоиди таълимӣ ва сӯхбати самимӣ бо омӯзгорон таъқид намуданд, ки дар шароити пешрафти илму техника беҳтар намудани шароити ҳуби таълимӣ ва дар ин замони омода намудани мута-

хассисони қасбӣ дар соҳаи тандурустии мамлакат мӯҳим мебошад ва дар ин замон аз ҷониби Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон тадбирҳои зарурӣ марҳила ба марҳила амалӣ мегарданд.

Муассиса имкони қабули 720 донишҷӯро дар як баст дошта, дар он донишҷӯён аз рӯи 4 иҳтинос, аз ҷумла, кори ҳамширагӣ, фарматсевӣ,

синфонаҳои компютерӣ, қимиё, қитобхона ва дар ошёнаҳои дигар ҷиҳати дар шароити ҳуб таҳсил намудани донишҷӯён синфонаҳои таълимӣ бо имкониятҳои мусоиди илмомӯзӣ бунёд гардидаст.

Дар ҳуҷраи дандонсозӣ як асад дастгоҳи мусоид мавҷӯд аст, ки таввасути он таҷриба илмино назариявӣ амалан иҷро

момодоягӣ ва кори дандонсозӣ омода карда мешаванд.

Аз рӯи тарҳ дар таҳхонаи Коллеҷи тиббӣ-иҷтимоӣ ноҳияи Данғара утокҳои корӣ барои омӯзгорон, мудирони кафедраҳо ва дигар кормандон бо шароити мусоиди корӣ мӯҳайё гардидаast.

Дар ошёнаи якум ва дуюми бинои синфонаҳои барҳавои дандонсозӣ, анатомия, ҳамширагӣ, фарматсевӣ,

мегардад. Президенти Чумхурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомали Раҳмон барои оғози корҳои соҳтмонии бинои нави ҳобгоҳ барои 320 донишҷӯ сангӣ асос гузаштанд. Аз рӯи тарҳ бинои ҳобгоҳ 9 ошёна соҳта шуда, он бо таҷхизоти зарурӣ, аз ҷумла, ҳуҷраҳои барҳаво, раҳти ҳоб, ҷевон ва дигар дастгоҳу таҷхизоти мусоид таъмин карда мешавад.

Таълимгоҳи тозабунёди Нурбахш

17 июн Асосгузори сулху вахдати милли - Пешвои миллиат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомали Раҳмон ба дехаи Нурбахши дехоти Лолазори ноҳияи Данғара ташриф оварда, Муассисай таҳсилоти миёнаи умумии рақами 25-ро ифтитоҳ намуданд.

Дар саҳни муассисаси навбуни таълимӣ Пешвои миллиат, муҳтарам Эмомали Раҳмонро хонандагону омӯзгорони ин боргоҳи илму маърифат гарму самимӣ истиқбол гирифтанд.

Бинои мактаб аз ду ошёна иборат буда, барои 1240 чойи нишаст дар ду баст бунёд гардид. Муассисаси навсоҳт аз 27 синфонаи барҳаво, аз ҷумла, кабинетҳои фанни химия, физика, математика, биология, астрономия, табииатшиносӣ, синфонаҳои таълимӣ меҳнат, омӯзиши ҳунарҳои мардумӣ, синфонаи компютерӣ, қитобхона, утокҳои корӣ барои омӯзгорон ва кормандон, инчунин, ҳуҷраҳои ёрирасон иборат мебошад. Дар муассиса маҳфили шоҳмотбозӣ амал мекунад, ки хонандагон дар ин сабкати зехнӣ фаъолона ширкат меваҳрзанд.

Дар ошёнаи якум бинои муассисаси ошҳона мавҷӯд аст, ки барои 50 чойи нишаст пешбинӣ гардидаast. Ҳамҷунин, барои ба варзиш ҷалб намудани наврасону ҷавонон дар муассисаси таълимӣ толори барҳавону мусоиди варзиши бо 100 чойи нишаст барои тамошабонии соҳта шудааст.

Сарвари давлат, муҳтарам Эмомали Раҳмон бо омӯзгорону хонандагон сӯхбати самимӣ ороста, ба истифода додани муассисаси таълимии замонавиро тухфаи арзишманди Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон ба истиқболи сазовори ҷаҳони 30-солагии Истиклоли давлатӣ, барои сокинони шарафманду меҳнаткарини дехоти Лолазори ноҳияи Данғара арзёбӣ намуданд.

Президенти мамлакат таъқид карданд, ки аз шароитҳои мӯҳайё гардида dар муассисаси нави таълимӣ омӯзгорону хонандагон босамар истифода намуда, ба омӯзиши барномаҳои

таълимӣ, ҳусусан фанҳои дақиқ, ки бо техникаю технологияи мусоиди омӯзиши забонҳои ҳориҷӣ дар доираи “Бистсолаи омӯзиши ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақiq Ҷаҳонро дар соҳаи илму маорif” солҳои 2020-2040 диккати ҷиддӣ зоҳир намоянд.

Омӯзгорону хонандагон бунёди муассисаси нави таълимiro ташаббуси ибраторӯз ва ғамҳорҳои пайвастаи Президенти Чумхурии Тоҷикистон нисбат ба соҳаи илму маорif арзёбӣ намуданд.

Дар бинои ҳуҷтарҳои таълимӣ имкон аст, ки дар ду баст, 336 нафар хонандагон синфҳои аз 1 то 4 ба таҳсил фаро гирифта шаванд. Синфонаҳо бо мизу курсӣ ва дигар аёнияти таълимӣ мӯҳаккӯҳӣ мебошанд. Тамоми синфонаҳо, ҳуҷраҳои корӣ ва долонҳои муассисаси нави таълимӣ ба шабакаи гармидҳӣ, ки тарии аништсанг фаъолият мекунад, пайваст гардидаанд.

Масоҳати умумии Муассисаси таҳсилоти миёнаи умумии рақами 25 3,2 гектар буда, дар ҳудуди он майдони варзиши бо 100 чойи нишаст дар ҷаҳони Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон низ мавҷӯd аст. Ҳудуди иншоот сабзкорӣ ва ҷароғон шуда, зебою назаррабо мебошад.

Дар шаҳри Душанбе таҳти үнвони «Ваҳдати милли – омили рушди ҷомеа» ҳамоиш баргузор шуд.

► ИҚДОМ

Таҷҳизоти нав ба литсей

Литсейи қасбӣ-техникии даёзва ноҳияи Шӯғон дар асоси қасбӣ - техникӣ ва омӯзиши-и Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳиби 78 адад мошин ва таҷҳизоти дигари

Номбурда ҳамчунин иброз дошт, ки «дар навбати аввал, 20 нафар занони деҳа, ки бо қасби дӯзандагӣ каму беш шинос ҳастанд, ба таҳсил фаро гирифта шуданд. Ин доҳандагон дар баробари

дӯзандагӣ гардид. Акнун дар баробари шоғирдони литсей дар ин ҷо занону дуҳтарони бешуғли ҷамоати деҳоти Навободи ин ноҳия ҳунари дӯзандагиро ёд мегиранд.

Ба гуфтаи директори литсейи мазкур Ҳалима Мамадаёзова, дар доираи ин лоиха Бонки Осиёи Рушд 78 адад мошини дӯзандагӣ, ҳамчунин, таҷӯзоти дигари зарурро ба муассиса дастрас намуд.

«Холо ду синфҳонаро ба коргоҳи дӯзандагӣ табдил додем, ки дар онҳо тамоми шароит фароҳам оварда шудааст. Дар як синфҳона барои шоғирдони литсей дарсхои амалӣ баргузор мекунем ва дар синфҳона дигар занони хонашини деҳа шуғли дӯзандагиро ёд мегиранд», -афзуд Ҳалима Мамадаёзова.

Қабули дарҳост аз мизочон ба-рои дӯхтани либосҳои миллӣ, ҳамчунин, ду соат ба омӯзиши усулҳои нави дӯхти куртаҳои пурнақшу ниғори тоҷикӣ машғул мешаванд. Солҳои қаблӣ пироҳани занонаро дастӣ ороиш медоданд, аммо ҳоло ин амалро мошинҳои муосири дӯзандагӣ низ анҷом медиҳанд. Талабот ба ин навъи куртаҳои тоҷикӣ сол аз сол бештар мегардад. Куртаҳои мӯди нав ҳатто таваҷҷӯҳи сайёҳони ҳориҷиро низ ба ҳуд ҷалб мекунанд.

Тавассути барномаи мазкур барои хобгоҳи литсей 5 адад мошини ҷомашиӯй, 14 таҳтai дарзмолкуни вай14 адад ҳуշкунаку 14 дарзмол дастрас ва дар ихтиёри муҳасиллини ин муассиса қарор дода шуданд.

► СЕМИНАР

Фаъолияти домандор

Дар кафедраи методикаи таълими Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода дар мавзӯи «Нақши методҳои муосири таълим дар рушди қасбии омӯзгорони оянда» семинари илмӣ – амалӣ баргузор гардид. Он ба фаъолияти панҷҳослаи илмиву адабии дотсенти кафедраи методикаи таълими ин донишкада Барно Ашӯрова баҳшида шуд.

Ректори донишкада, профессор Ж. Гулназарзода, аз ҷумла, қайд кард, ки Б. Ашӯрова соли 2006 таҳти роҳбарии ақадемик И. Обидов дар мавзӯи «Ташаккули арзишҳои умунибашарии хонандагони мактабҳои типи нави Ҷумҳурии Тоҷикистон» рисолаи номзадӣ дифӯъ намудааст. Мавсүф тӯли 50 соли фаъолияти кориаш як монография, як дастури тарбияӣ, як курси лексия ва машғулиятҳои амалӣ аз ғанни методикаи таълими адабиёти тоҷик, дувоздаҳ дастури таълимӣ ва (бо забонҳои тоҷикӣ ва русӣ) зиёда аз 40 номгӯй лавҳа, очерк, ҳикоя, мақолаҳои илмию методӣ ва таълимиву тарбияӣ ба табъ расондааст. Ин омӯзгори соҳибасалиқа барои заҳматҳои пурсамар дар соҳаи маориф бо нишони «Аълоҷии маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон», унвони муаллим – методисти дараҷаи олий, ифтихорномаҳо ва тухфаҳои хотиравии соҳавӣ қадрдонӣ гардидааст. Имрӯз шоғирдони зиёди ў дар муассисаҳои соҳаҳои гуногуни ҳочагии ҳалқи мамлакат кору фаъолият менамоянд.

Дар семинари илмӣ-амалӣ зумрае аз олимон оид ба паҳлӯҳои гуногунҷабҳаи фаъолияти илмиву адабии Б. Ашӯрова суханронӣ намуданд.

Хотами ХОМИД,
«Омӯзгор»

► ТАБОДУЛИ ТАҶРИБА

10 донишгоҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла, Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи ақадемик Б. Фафуров ва Донишгоҳи давлатии Ҳуҷукӯқ, бизнес ва сиёсат бо донишгоҳои узви Созмони ҳамкориҳои Шанҳай ҳамкории доимидоранд.

Дар доираи ин мавзӯъ ректорони ин дар донишгоҳи ҷонунин иброз доштанд:

Ректори ДДХ ба номи ақадемик Б. Фафуров Ҷамshed Ҷӯразода:

Донишгоҳи мо бо 20 донишгоҳи Федератсияи Россия, 5 донишгоҳи Ҷумҳурии мардумии Ҷин, 18 донишгоҳ ва донишкадаи Ӯзбекистон, 5 донишкадаи Ҷумҳурии Қазоқистон, 4 донишкадаи Ҷумҳурии Қирғизистон ва ҳамчунин, бо дигар марказҳои илмии қишварҳои Созмони Ҳамкориҳои Шанҳай робитаи мустаҳками илмӣ ва таълимӣ дорад.

Дар соли ҳониши 2019-2020 донишгоҳи барои таҳсилкардӣ кардани озмоишгоҳи таълими замонавӣ дар қафедраи физикаи назарияӣ ва методикаи таълими физика бо донишгоҳҳои Россия ҳамкориҳои судмандро ба роҳ монд. Инчунин, дар қафедраи электроника барои таъсиси маркази омӯзишиӣ бо Донишгоҳи давлатии техникии ба номи Баумани шаҳри Москва шартномаи ҳамкорӣ ба имзо расонда шуд.

Ҳамкории донишгоҳи Институти Конфутсии Ҷин, воқеъ дар шаҳри Ҷубстон ҳеле самараҳаҳо аст. Тайи солҳои охир омӯзгорони забонҳои ҷинии ин донишгоҳ дар ғаултани забонҳои шарқии донишгоҳ ба донишҷӯён зағони меомӯзонанд. Донишҷӯёне, ки забони ҷиниро дар сатҳи муайян омӯхта, соҳиби сертификатҳои дараҷаи байналхалқӣ мешаванд, бо бурсияи давлатии Ҷин ба донишгоҳҳои ин қишвар барои таҳсил фиристониданда мешаванд.

Донишгоҳ бо донишгоҳҳои Ҷумҳурии Қазоқистон ҳамкории дучониба додад. Төъдоди донишҷӯён аз Ҷумҳурии Қазоқистон дар

донишгоҳ сол то сол зиёд ме-гарданд. Айни замон төъдоди донишҷӯён ба 25 нафар расидааст.

Ҳамкорӣ дар самти тайёр кардани қадрҳои баландиҳтинос барои Ҷумҳурии Қирғизистон ҳанӯз соли 1991 оғоз ёфта буд. Дар ин муддат донишгоҳ барои Қирғизистон садҳо қадри баландиҳтинос тайёр намудааст. Айни ҳол 48 нафар донишҷӯй аз ин қишвар

дар ин донишгоҳ се бурсия чудо карда шуд.

Соли 2015 се бурсия аз тарафи Донишгоҳи давлатии Ӯлтой аз рӯи ихтиноси «Иқтисадиёти бозорҳои Осиё» ба 1 адад аз тарафи Донишгоҳи Ҳуҷанд аз рӯи ихтиноси «Минтақашиносии ҳориҷ» чудо шуда буд.

Дар соли 2016 барои донишҷӯёни мо аз ҷониби ин ду донишгоҳи шарик 5 бурсия

Робитаҳо дар доираи Созмони Ҳамкории Шанҳай вусъат меёбад

Ректори ДДХ ба номи ақадемик Б. Фафуров Ҷамshed Ҷӯразода:

Донишгоҳи мо бо 20 донишгоҳи Федератсияи Россия, 5 донишгоҳи Ҷумҳурии мардумии Ҷин, 18 донишгоҳ ва донишкадаи Ӯзбекистон, 5 донишкадаи Ҷумҳурии Қазоқистон, 4 донишкадаи Ҷумҳурии Қирғизистон ва ҳамчунин, бо дигар марказҳои илмии қишварҳои Созмони Ҳамкориҳои Шанҳай робитаи мустаҳками илмӣ ва таълимӣ дар ҷонунин.

дар донишгоҳи мо таҳсил додранд.

Ҳамкории донишгоҳ бо донишгоҳҳои Ҷумҳурии Ӯзбекистон ва марказҳои илмию фарҳангии ин қишвар ба марҳилаи тозае ворид гаштад.

10 нафар устоди ғаултани филологияи ӯзбеки донишгоҳ дар Ҳамкории донишгоҳи давлатии Ҷумҳурии Қирғизистон ба номи Баумани шаҳри Москва шартномаи ҳамкорӣ ба имзо расонда шуд.

Ҳамкории донишгоҳи Институти Конфутсии Ҷин, воқеъ дар шаҳри Ҷубстон ҳеле самараҳаҳо аст. Тайи солҳои охир омӯзгорони забонҳои ҷинии ин донишгоҳ дар ғаултани забонҳои шарқии донишгоҳ ба донишҷӯён зағони меомӯзонанд. Донишҷӯёне, ки забони ҷиниро дар сатҳи муайян омӯхта, соҳиби сертификатҳои дараҷаи байналхалқӣ мешаванд, бо бурсияи давлатии Ҷин ба донишгоҳҳои ин қишвар барои таҳсил фиристониданда мешаванд.

Соли ҷорӣ нашри интиқодӣ ва тарҷумаи матни «Фарҳод ва Ширин»-и Алишери Навоӣ ба забони тоҷикӣ анҷом дода шуда, бо сифати баланд нашр гардид.

Ректори ДДХБСТ Муъмин Шарифзода:

Ҳамкориҳои Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи А. Навоӣ курси тақмili ихтиноси гузашта, соҳиби сертификат гаштанд.

Ҳамкориҳои Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи А. Навоӣ курси тақмili ихтиноси гузашта, соҳиби сертификат гаштанд.

Ҳамкориҳои Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи А. Навоӣ курси тақмili ихтиноси гузашта, соҳиби сертификат гаштанд.

Ҳамкориҳои Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи А. Навоӣ курси тақмili ихтиноси гузашта, соҳиби сертификат гаштанд.

Ҳамкориҳои Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи А. Навоӣ курси тақмili ихтиноси гузашта, соҳиби сертификат гаштанд.

Ҳамкориҳои Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи А. Навоӣ курси тақмili ихтиноси гузашта, соҳиби сертификат гаштанд.

Ҳамкориҳои Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи А. Навоӣ курси тақмili ихтиноси гузашта, соҳиби сертификат гаштанд.

Ҳамкориҳои Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи А. Навоӣ курси тақмili ихтиноси гузашта, соҳиби сертификат гаштанд.

Ҳамкориҳои Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи А. Навоӣ курси тақмili ихтиноси гузашта, соҳиби сертификат гаштанд.

Ҳамкориҳои Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи А. Навоӣ курси тақмili ихтиноси гузашта, соҳиби сертификат гаштанд.

Ҳамкориҳои Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи А. Навоӣ курси тақмili ихтиноси гузашта, соҳиби сертификат гаштанд.

► НАЗМ

Шоҳасар

Омада бар файзи озодӣ китоби «Тоҷикон»,
Шодии ҳурдӯ калон аз армугони ҳонадон.
Ин шаҳодатномае имрӯз буда бар ҳама,
Аз таҷаддуҳои миллат мекунад моро байён.
Маҳфили унсе шавад з-ин пас сари ҳон, бегумон,
Рӯи дасту ҷо ба дил гардад китоби «Тоҷикон».
Гар ҷунин меҳре, ки дорад ташнагони шоҳасар,
Ҳудшиносӣ мешавад ҳуд шевави ҳурду калон.
Қаҳрамони ҳалқ таърихи кӯҳанро зинда кард,
Машъали ҳомӯши Сомонро зи нав тобандонда кард.
Аҷнабӣ дирӯз агар даъвӣ ба ину он намуд,
Аҷнабиро қаҳрамони миллатам шарманда кард.

Асомуддини САЙЁДӢ,
омӯзгори мактаби №52-и шаҳри Ваҳдат

► ЧАМЬБАСТ ВА НАТИЧАҲО

Озмунҳо такмилбахши ҳамкориҳоянд

Ҳафтаномаи «Омӯзгор» яке аз қуҳантарин нашрияҳои кишвар буда, байни хонандагон маҳбуబияти зиёд дорад. Ин ҳафтаномаи маъруф анъанаҳои неку судмандеро даҳсолаҳо боз пайғириву татбиқ менамояд, ки нахустҳадафи онҳо вусъати олами донишу маърифати ҳамагонист.

Яке аз анъанаҳои деҳрину манғиатбори «Омӯзгор» эълони озмунҳо байни хонандагон оид ба умдатарин масоили замон ва низ баҳшида ба истикбали шоистаи санаҳои таъриҳӣ мебошад. Чунончи, танҳо дар давоми даҳсолаҳо охир ҳафтанома баҳшида ба такмили сифати таълимму тарбия, инъикоси шоистаи фаъолияти омӯзгорони дехот, тавсифи хунар ва хунармандӣ барои беҳтарин мақолаҳо озмунҳое эълон намуд, ки дар онҳо төъдоди зиёди омӯзгорону эҷодкорон ва муштариёни нашрия ширкат варзианд. Ин озмунҳо мазмуну муҳтавои ҳафтаномаро такмилбаҳшидан, доираи инъикоси мавзӯъҳои мубрами рӯзро густирадар кардан, ҷеҳраҳои шоистаи соҳаи таълиму тарбияро муаррифӣ намуданд ва ҳамзамон, боиси шинохти боз як зумра қаламкашони сихибистеъдоду тозаназару навҷӯй гардианд. Ҳусусияти дигари озмунҳои мазкур он аст, ки онҳо иртиботи нашрияро бо хонандагони боз ҳам қавитар соҳтанд. Ҳоло дар саҳифаҳои ҳафтаномаи «Омӯзгор» дар ҳамбастагӣ бо Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода озмун барои беҳтарин мақолаҳо

дар бораи ин нависандай маъруфи тоҷик идома дорад, ки «Улуғзода вафодори Ватан буд» ном гирифтааст. Ҳафтаи гузашта озмунни дигаре, ки ба «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ», дақик ва риёзӣ дар соҳаи илму маорифӣ баҳшида шуда буду беш аз даҳ моҳ идома ёфт, чамъбаст гардид. Дар ин давра ба ин озмун нафарони зиёде мақолаҳо пешниҳод намуданд, ки мо беҳтарини ин мақолаҳоро (беш аз сий навишта) дар саҳифаҳои нашрия ҷой додем. Бояд гуфт, ки эълони озмунни мазкур ба ташабbus ва ибтикори Асосгузори сулҳу вахдати миллӣ- Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон – дар доираи солҳои 2020-2040 эълон намудани «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ», дақик ва риёзӣ дар соҳаи илму маорифӣ иртиботманд буд. Сарвари кишвар зимни пешниҳоди ин ибтикори хеш тамоми масъулини соҳаи маорифро даъват намуданд, ки назорати азҳудкуни донишҳои замонавиро пурӯз гардонида, наврасону ҷавононро ба мутолиаи китобҳои бадею илмӣ ташвиқ намоянд, қобилияти эҷодии онҳоро тақвият баҳшанд ва ба таълими фанҳои

табиатшиносӣ, дақик ва риёзӣ таваҷҷуҳӣ бештар зоҳир карда, ба ин васила тафаккури техникии ояндасозони миллатро фарогирттар созанд. Дар Паём ва Маҷлиси Оли (26 декабри с.2019) ҳамбаста ба эълони «Бистсолаи омӯзиш ва рушди

аксар шумораҳояш зери рӯбриқаи «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақик ва риёзӣ дар соҳаи илму маорифӣ» мақолаҳо ба нашр месрасонад...

Дар оғози ҳафтаи равон дар идораи ҳафтанома баҳ-

ди ДДК ба номи Рӯдакӣ (ҷои дуюм), Ҳомид Маҷидов, Арбоби илм ва техникаи Тоҷикистон, доктори илмҳои техникӣ, профессор устоди ДДТТ ва Асадуло Шарифзода, дорандай Ҷоизаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи маориф, дотсент, корманди мачаллаи «Маърифати омӯзгор» (ҷои сеюм). Голибонро самимона табрику таҳният гуфта, сармуҳарирри «Омӯзгор», ҳамчунин, иттилоъ дод, ки ба озмун беш аз сий мақола пешниҳод шуд. Аксари ин мақолаҳо дорои мулоҳизоти ҷолиб ва тақлифи пешниҳодҳои судманд буданд. Ҳамагон ин иқдоми Пешвои миллатро бо камоли масъулият ҷонидорӣ менамоянд ва бар он ақидаанд, ки воқеан ҳам, он ба рӯҳиа замон созгор буда, дар вусъати омӯзиши фанҳои дақик ва рушди тафаккури техникии насли наврас нақши бориз ҳоҳад гузашт.

Зимни суханрониашон голибони озмун ва ҷанде аз кормандони «Омӯзгор» ҷанбаҳои дигари манғиатбори эълони «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақик ва риёзӣ дар соҳаи илму маорифӣ» ҳамоиш баргузор гашт, ки дар он голибони озмун ва аҳли қалами нашрия ширкат варзианд. Сармуҳарирри ҳафтаномаи Н.Нурализода наҳуст голибонро эълон кард: Азизбек Зумратов, омӯзгори литессӣ №3-и шаҳри Душанбе (ҷои аввал), Ислом Гуломов, Корманди шоистаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илмҳои педагогӣ профессор, устоди

фанҳои табиатшиносӣ, дақик ва риёзӣ дар соҳаи илму маорифӣ» Пешвои миллат бо лаҳни ифтихоромез таъқид карданд:

«Мо миллати фарҳангӣ, та-маддунсоз ва аз насли ориёй буда, бояд ба таърихи гузаштагонамон ҳар ҷой бештар рӯ оварем ва дар қалби фарзандонамон меҳри китобхонӣ ва ҷустуҷӯи илму донишро ҷой кунем». Дар ин самт ҳар як нерӯи маънавӣ ва ниҳоди ҷамъияти бояд нақшагузор бошад. Ҳафтаномаи «Омӯзгор» илова бар озмунни мазкур дар

шида ба чамъбости озмуни «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақик ва риёзӣ дар соҳаи илму маорифӣ» ҳамоиш баргузор гашт, ки дар он голибони озмун ва аҳли қалами нашрия ширкат варзианд. Сармуҳарирри ҳафтаномаи Н.Нурализода наҳуст голибонро эълон кард: Азизбек Зумратов, омӯзгори литессӣ №3-и шаҳри Душанбе (ҷои аввал), Ислом Гуломов, Корманди шоистаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илмҳои педагогӣ профессор, устоди

«ОМӮЗГОР»

фанҳои табиатшиносӣ, дақик ва риёзӣ дар соҳаи илму маорифӣ» ҳамоиш баргузор гашт, ки дар он голибони озмун ва аҳли қалами нашрия ширкат варзианд. Сармуҳарирри ҳафтаномаи Н.Нурализода наҳуст голибонро эълон кард: Азизбек Зумратов, омӯзгори литессӣ №3-и шаҳри Душанбе (ҷои аввал), Ислом Гуломов, Корманди шоистаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илмҳои педагогӣ профессор, устоди

мурод Туронов ҳадафҳои воҳӯриро барои ҳозирин тавзех баҳшид.

Хуррам Раҳимзода оид ба қитобҳои дарсии «Маърифати оиладорӣ» ва «Таъриҳи дин» ва таърихи навиштани онҳо ҳамчун муаллифи ин қитобҳо маълумоти муғассал ироа карда, ба саволу дарҳостҳои пешниҳодкардаи омӯзгорон посухҳои мушахҳас дод.

Сипас, миёни ҳозирин оид ба масъалаи

Гуфтугӯй перомуни «Маърифати оиладорӣ»

стандарт, нақшаю барномаҳои таълимӣ ва қитобҳои дарсӣ Давлатназар Имомназаров, мудири шуъбаи педагогика ва психология Наимҷон Абдурашитов, ҳодимони илмии пажӯҳишгоҳ ва омӯзгорон иштирок ва суханронӣ карданд.

Дар расми ифтиҳои ҳамоиш Султон-

мавриди зикр баҳсу мунозира сурат гирифт. Аз ҷумла, аз ҷониби омӯзгорон пешниҳод гардид, ки қитобҳои дарсӣ бояд талаботи хонандаро қонеъ карда тавонанд, мувоғиқ ба стандарти соҳа таҳия шаванд ва дар нақшай таълимӣ соатҳо аз фанни «Маърифати оиладорӣ» зиёд гардад (ҳоло як соат аст). Агар фанни мазкур мисли солҳои пештара дар синҳои 9 ҳам дарс дода шавад, ба мақсад мувоғиқ ҳоҳад буд. Қитобҳои дарсӣ бо төъдоди зиёд нашр ва ба муассисаҳои таълимӣ дастрас шаванд, зеро дар аксари мактабҳо ин қитобҳо намерасанд. Дар қитобҳои дарсии «Маърифати оиладорӣ»-и нашри соли 2015 аксари қалимаву чумлаҳо мушкилфаҳм аст, беҳтар мебуд, ки матнҳои он содаву равон ва бо мисолҳои мушахҳаси ҳаётӣ пешниҳод мегардид.

Дилафрӯз ҚУРБОНӢ,
«Омӯзгор»

► САРЧАШМАИ ОМӮЗИШ

Китобҳои рӯимизии мо

Муҳтавои Паёми имсолаи Асосгузори сулҳу вахдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон хеле фарогир буд. Бояд гуфт, ки тамоми азму таълош, максаду маром, саъю қӯшиш, иродаву матонат, заҳмату меҳнати Роҳбари давлатамон барои пойдомии сулҳу амонӣ, истиқлолу вахдат, созандагию бунёдкории ин сарзамин равона гардидааст, то ин ки Ватанамон - Тоҷикистони гулистон боз ҳам шуқуфазор гардида, мардумаш оромонаю осудаҳолона зиндагӣ қунанд.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон гурӯҳҳои осебпазири аҳолиро пайваста дастгирӣ намуда, маошу стипендияи омӯзгорон, табион, донишҷӯён, магистру аспирантҳо, докторантҳо, кормандони хифзи ҳуқуқу тартибот ва хизматчиёни давлатири давра ба давра зиёд мекунанд. Ташкилу гузаронидани озмунҳои ҷумҳуриявии «Фурӯғи субҳи доноӣ қитоб аст», «Тоҷикистон-Ватанни азизи ман» ва дигар ҷорданиҳо, озму муносбаҳои шавқи кӯдакону наврасон ва қалонсолонро бедор кард. Ман ҳамчун як омӯзгори одии дехот ҳамеша дар байни мардум ҳастам ва бевосита мушоҳида мекунам, ки дар ҳар тӯйю маърака, сухбату воҳӯрӣ,

Саймаҳмад СУЛТОНОВ
омӯзгори мактаби №17-и поҳияи
Абдураҳмони Ҷомӣ

► БА ИФТИХОРИ РЎЗИ ВАҲДАТИ МИЛЛИЙ

- Устоди арҷоманд, чун сухбати мо дар арафаи Рӯзи Ваҳдати миллӣ сурат мегирад, меҳостам суханро аз ёдкарди Созишномаи истиқори сулҳ ва ризоияти миллӣ (27. 06. 1997) ҳамчун падиди сиёсии таърихӣ шурӯй намоем.

- Вокеан, пас аз ба даст овардани соҳибиистиколӣ Созишномаи истиқори сулҳ ва ризоияти миллӣ аз муҳимтарин дастоварди таърихи навини давлатдории тоҷикон маҳсуб мейбад. Расидан ба сулҳ кори осон набуд, зеро, аз як тараф, ҳукумати тоҷатасиси Тоҷикистон таҷрибаи коғии сулҳофариро надошт, аз ҷониби дигар, муҳолифин кӯшиш мекарданд, ки ба ин раванд ҳалал расонанд. Бо вучуди ин, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти сарварии хидматандони Эмомали Раҳмон дар тақия ба сабакҳои таърихӣ тӯли чор сол (1994-1997) бо наਮояндагони Иттиҳоди муҳолифини тоҷик дар кишварҳои гуногуни ҷаҳон: Афғонистон, Покистон, Эрон, Қазоқистон, Қирғизистон, Русия, Туркманистон музокираҳо анҷом доданд. Музокираҳо барои ба даст овардани сулҳи сартосаӣ низ осон набуд. Бахусус, музокироти сатҳи олӣ дар шаҳри Кобули Афғонистон дар вазъияти басо мурakkab ва ноамн сурат гирифт. Дар тӯли чор сол барои татбики ҳадафҳои сулҳ 9 давраи гуфтушунид, 6 мулокот бо иштироки сарони гурӯҳҳо ва 21 музокира баргузор гардид.

Раванди сулҳи тоҷикон ҳуд воқеаи беназир аст, ки сабакҳои арзишманди он на танҳо дар доҳили кишвар, балки дар саросари ҷаҳон мавриди истиқболи омӯзиш қарор гирифт. Созишномаи истиқори сулҳ ва ризоияти миллӣ на танҳо сокинони Тоҷикистонро ба ҳам овард, балки ба ваҳдати тоҷикони ҷаҳон мусоидат кард. Сулҳи тоҷикон сабит намуд, ки дар ҳалли ҳар гуна мочаро ва зиддияти иҷтимоиву гурӯҳӣ ва қавмигу миллӣ нақши шахсияти таърихӣ барчаста аст. Ба баҳти тоҷикон, Эмомали Раҳмон ба ҳайси ҷунин шахсияти барчастаи таърихӣ тақдири давлату миллатро ба дӯш гирифт. Ба ин мазмун, ба яқин гуфтан мумкин аст, ки ваҳдати миллӣ дар таърихи наини давлатдории мо бозёфти арзишмандтарин маҳсуб мейбад. Моро мебояд, ки ба қадри он расем, арзишҳояшро гиромӣ дорем ва ҳифз қунем, сабакҳои таърихии созишномаро ба наслҳои имрӯз оянда омӯзонем. Ин рисолати зиёёни кишвар, бахусус, ахли эҷод аст, ки дар шаклҳои гуногун: асарҳои таърихӣ, илмӣ, адабӣ, публистиқӣ, театрӣ, синамоӣ ва ғайра сурат мегирad.

- Табиист, ки ин падиди фараҳбахши таърихӣ дар осори публистиқии замони соҳибиистиколӣ низ таҷассум ёфтааст. Меҳостам дар бораи вижагии публистиқи ҳамчун сухан рӯз ва асарҳои марбут ба мавзӯи сулҳу ваҳдати маълумот проа менамуд.

- Публистикаро ифодагарӣ рӯҳи замон меноманд, ки барҳақ аст. Рӯҳи замон, аз як тараф, публистикаро ба вучуд меорад, аз ҷониби дигар,

публистика рӯҳи замонро тақвият мебаҳшад. Ба ин мазмун, публистика сухани рӯз аст, ки ҷомеа ба он ниёз дорад. Сухани рӯз ҳамеша вучуд дорад, вай тавлид мешавад, ба ҳаракат медарояд, гӯяндаву шунаванда, нависандаву ҳондана пайдо мекунад, ҳаводоронро ба ҳам меорад, афкор месозад ва рӯҳияи созандагиву бунёдкориго талқин мекунад.

Сухани рӯз ба воқеаву рӯйдодҳои таърихиву иҷтимоӣ,

ВАҲДАТ

дар оинаи публистиқи тоҷик

Суҳбати иҳтиносӣ бо публистиқиашин, доктори илмҳои филологӣ, профессор Мурод Муродӣ

чашинои миллӣ вуҷуди ҷаҳонӣ, мушқилоту муаммоҳои ҳаётӣ ва умуман, зиндагии иҷтимоӣ маддум иртибот дорад, вай дар шаклҳои гуногун баён гардида, тақрор мешавад, аммо бо мазмун ва тобиши тозаи замонавӣ. Тобиши тозаи замонавӣ умри сухани рӯзро тӯлонитар мекунанд, ба он солорӣ мебаҳшанд, доманаи тасвир ва тароваташро веъ мегардонанд.

Дар замони соҳибиистиколии кишвар тарануми сулҳу ваҳдат, тантанаи ҷаҳонҳои таърихиву миллӣ, тарғиби арзишҳои фарҳангиву адабӣ, ҳифзи мӯҳити зист ва амсоли инҳо ба мавзӯъҳои мубрам табдил ёфтанд. Инъикос ва тарануми ин мавзӯъҳо дар фазои иттилоотӣ ва фарҳангиву адабии кишвар рӯҳияи инсондӯстӣ, меҳанпарастӣ, бунёдкорӣ ва созандагiro тақвият мебаҳшад. Миёни ин мавзӯъҳо сулҳ ва ваҳдати миллӣ арзиш ва мақоми баландтар дорад, зеро пешравии ҷомеа, тақвияти рӯҳияи бунёдкориго созандагӣ маҳз ба ҷомеа орому осоишта вобаста аст. Ба ин мазмун, агар ағлаби пешравиҳои кишвари азизамон – Тоҷикистони соҳибиистиколро ба шарофати ваҳдати миллӣ арзёбӣ қунем, ҳамои ҳалқи ҷаҳонро наҳоҳад шуд.

Аслан ваҳдат мавзӯй навнест. Чун инсон ҳудро шинӯҳт ва ба маърифати ҳуду олам қӯшид, масъалаи ваҳдат таваҷҷӯҳи ўро ҷалб намуд. Ин таваҷҷӯҳ тадриҷан вусъат пайдо карда, тобиши фалсафӣ (ваҳдати вучуд), адабӣ (ваҳдати умуминсонӣ), фарҳангӣ (ҳамдилӣ ҳалқияҳои гуногун) ва публистиқӣ (эҳтироми ҳамдигар, ба қадри зиндагии осоишта расидан) қасб намуд. Аз ин бармеояд, ки ваҳдат созгор ба ҳар давру замон аст ва ба таъбири Мирзо Турсунзода, моро зарур аст, ки «Ваҳдати ҳалқи ҷаҳонро гум макун»-ем.

Баргардем ба қисми дуюми саволатон. Агар гӯем, ки ба мавзӯи сулҳу ваҳдати миллӣ аксари адабону публистиқии тоҷик таваҷҷӯҳ зоҳир намуда, шеъре, ҳикояе, киссае, очерк ва ё лавҳае навиштаанд, ҳато наҳоҳем кард. Зеро ин воқеаи арзишманди таърихӣро ҳама ба ҳуҷнӯдӣ истиқбол гирифтанд ва ҳама меҳоҳанд,

Шерхон «Ваҳдатоғар» (2014), Ш. Мӯсо «Ҷасорат» (2016), «Шуқӯҳи ваҳдат» (2017) ва гайра рӯйи чоп омаданд.

- **Ба андешаи шумо, раванди ҳатми ҷанги доҳилӣ ва марҳалаҳои ба сулҳу ваҳдати миллӣ расидан дар кишвар дар ин ва дигар асарҳо чӣ тавр инъикос ёфтааст?**

- Доир ба раванди муноқишаҳои сиёсии доҳилӣ-лишиярии солҳои аввали истиқолол асарҳои зиёди публистиқи таърихӣ ва бадӣ оғарда шудаанд. Ин асарҳо бо вучуди мавзӯи ягонаро фаро гирифтанд, вижагиҳои гуногун доранд. Ин вижагиҳоро ҳам

таъсири фазои иҷтимоӣ кам нест, балки муҳтавои матолиб бо асноди ҳуҷҷатӣ ва таассути фазои муаллифон омезиш ёфта, ба баланд шудани оҳанги иҷтимоии асарҳо мусоидат кардааст.

«Корномаи Эмомали Раҳмон»-и А. Ҳамдам, Л. Чигрин ва «Ҷасорат»-и Шералӣ Мӯсо бо вижагиҳои мавзӯиу услугӣ ба ҳам наздик бошанд ҳам, аз нигоҳи сабку услуги ниғориши фарқ мекунанд. Асари аввал ба саволҳои чӣ гуна сурат гирифтани раванди таҷаккул шахсияти Президенти Тоҷикистон, чӣ гуна будани робитаи мутакобилаи он кас бо

таърихи ҳалқ, чӣ корҳои азимро иҷро намудан ва монанди инҳо посҳ медиҳад. Ато Ҳамдам дар мақолаи «Зинаҳои ифтиҳор» (Адабиёт ва санъат. – 3 сентябр) ҳадафи эҷоди ин асарро ҷунин тавзех додааст: «Мехоҳем ҳонандагон ба мазмуни он сар фурӯ бурда, дар бораи он паҳлӯҳои шахсияти Президенти Тоҷикистон Эмомали Раҳмон тасаввурот ҳосил қунанд, ки маҳсусияту паҳнои онро ифода менамояд. Мехоҳем ҳонандагон биғаҳманд, ки чӣ корҳои зиёде кардааст ў, чӣ талошҳое ба ҳарҷ додааст».

Асари Шералӣ Мӯсо аз маҷмӯи киссаю очерк, мақола ва ҳикояҳои воқеӣ тарқиб ёфтааст. Ин ҷо низ аз корномоҳои фидокорона ва қаҳрамониҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, муҳтарам Эмомали Раҳмон сурҳан мераవад, аммо фазо ва доманаи тасвирҳо нисбатан маҳдуд буда, дар атрофи ҳодисаи мӯҳи сентябр соли 2014 дар шаҳри Ваҳдат рӯҳ дода ҷарҳ мезанад.

Ин ва дигар асарҳо дар маҷмӯи ҷиссаю очерк, мақола ва ҳикояҳои воқеӣ тарқиб ёфтааст. Ин ҷо низ аз корномоҳои фидокорона ва қаҳрамониҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, муҳтарам Эмомали Раҳмон сурҳан мераవад, аммо фазо ва доманаи тасвирҳо нисбатан маҳдуд буда, дар атрофи ҳодисаи мӯҳи сентябр соли 2014 дар шаҳри Ваҳдат рӯҳ дода ҷарҳ мезанад.

- **Нақши Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомали Раҳмон дар таҳқими сулҳу ваҳдати миллӣ дар публистиқи тоҷик то чӣ андоза бозтоби бадеио воқеии ҳудро ёфтааст?**

- Тавре дар боло тазаккур намудем, ҳарчанд дар роҳи расидан ба сулҳу ваҳдати миллӣ фарҳангӣ боло мардум нақши мӯҳм бозидааст, аммо бидуни муҳбот, қаҳрамони асосии ин раванди фарҳонафарзанди миллат Эмомали Раҳмон аст. Ин ҳақиқати таърихӣ аст. Нақши Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомали Раҳмон дар таҳқими сулҳу ваҳдати миллӣ ниҳоят бузург аст. Бо гузашти солҳо ин нақши арзиши бештар пайдо мекунад. Агар ба таври умумӣ дар посҳи ба ин савол андешем, гуфтан мумкин аст, ки ин самти кӯшишу талош

Миллати мо шаҳсафари шоҳроҳи Ваҳдат аст,

► СИТОИШ

Мароми зиндагии МО

Гузашти бист сол аз имзои Созишномаи умумии истиқори сулх ва ризояти миллӣ Тоҷикистон гувоҳи он аст, ки мардуми тоҷик ва сокинони ин сарзамини биҳиштосо дар баробари баҳраварӣ аз меваи ширини Ваҳдат кӯшидаанд ин дараҳти нусратбаҳши меҳру садоқат дучанд нашъунамо нағояд.

Маҳз бо шарофати ин созишномаи тақдирсоз моявди тавонистем, ба бесарусомониҳо доҳилӣ, муқовимату ҷудоҳои гурӯҳҳои тундгаро, оташи ҷанги бародаркӯш хотима баҳшида, бо эътиқод ба рӯзи фардои саршор аз шукуфою саодати Ватан ба марҳалай нави давлатдории худ бо тъмини сулҳ, вахдати миллӣ ворид гардем. Ва дар ин замине барои рушди ҳама соҳаҳои ҳоҷагии ҳалқ оғоз баҳшем.

Ҳалқи тоҷик дар арсаҳои таърихи худ басо азубо шиканча қашидӣ, лашкаркашию гораттарии аҷнабӣ, гарму сардиҳои рӯзгорро дидаву аз имтиҳони кисмат борҳо бо сари баланду гурури миллии ба худ хос гузаштааст. Душманони миллати тоҷик аз сари мардони ин ҳалқ манораҳо соҳтаву шаҳроҳи ободашро оташ зада, валангор кардаанд, vale орияти миллӣ, ҳудоғоҳию ба шиканҷаи рӯзгор тобоварияш нагузаҳти, ки госибон ба мақсад расанд.

Гузашти айём боз ҳам иббот кард, ки ҷанги шаҳрвандии дар Тоҷикистон руҳҳода ҷанги ҳаробиовар ва пурзару ҷишту ҷашн будааст. Ҳарчанд он замон

гуруҳе ҳудро ҳақ мешумориданд, гузашти вакт ба кули рафттору кирдор ва мақсаду мароми ҷонибҳои даргир баҳои воқеъона дод. Бо баракати вахдати миллӣ мо кишварамонро аз нав ободу

осуда мебинем ва шукрона мекунем, ки дар Тоҷикистони озоду соҳибиқонӣ зиндагӣ менамоем:

*Чист миллат? – Ваҳдати дунёи мост,
Дӯши мо, имрӯзи мо, фардои мост.
Аз саводай дидай мо равишан аст,
Дар ҳисораш ҳастии мо эман аст.*

*Решаи ҷонҳост дар ҳам бофта,
Ришинаи ҷонҳост дар ҳам тофта.*

Дар ҳақиқат, вахдат барои мардуми тоҷик саодату сарфарозӣ ва баҳту шодӣ овард. Шоирони мо бо дарки ин маънӣ

дар васфи вахдату яқдилӣ шеърҳои ноб сурудаанд.

Тавассути хираду дурандешии Пешвои миллат ва сокинони Тоҷикистон моро сулҳи комил насиб шуд ва ин рӯзи саид - 27 июн дар тақвими давлатдории мо чун Рӯзи Ваҳдати миллӣ ҳамасола

ҷашни гирифта мешавад.

Ваҳдат ба моявди зиндагӣ, шукуфою саодат ва пешравиро ато намуд. Рақидан ба вахдати миллӣ назари мардуми оламро ба сокинони диёри моявди дигаргуни соҳт ва боиси ҳамкориҳои судманди иқтисодиву сиёсӣ, илмию фарҳангӣ ва бунёдкориҳои беназир гардид.

Имрӯз тамоми ҷомеаи башариро зуҳуроти номатлуби терроризму ва экстремизму ба ташвиш оварда, ба масъалаи доги рӯзи ҷомеаи ҷаҳонӣ табдил ёфтааст. Фаъолияти ташкилотҳои тундрав ба амнияти миллӣ ва давлатии бисёр ҳамисарҳои олам ҳатари ҷиддӣ ёзод мекунад. Асосгузори сулҳу вахдати миллӣ – Пешвои миллат, муҳтарам Эмомали Раҳмон дар таҷлили Рӯзи Дониш ба масъалаи мазкур таваҷҷӯҳ намуда, таъқид карданд, ки барои аз байн бурдани ин ҳатари умумӣ ҳамисарҳои олам алайҳи он бояд дар фазои ҳамдигарфаҳмӣ ва муттаҳидӣ муборизаи беамон баранд:

«Мубориза бо терроризму ва экстремизму фароҳам овардани фазои боварӣ, эҳтиром ба манғиатҳои ҳамдигар ва муттаҳид шудани ҳамаи ҳамисарҳои дунёро дар пешвӯи ин ҳатари умумӣ тақозо менамояд. Истиғодан «сиёсати дугона» нисбат ба терроризму ва экстремизму самаранокии қӯшишҳои ҷомеаи ҷаҳониро дар муборизаи муштарак бо ин зуҳуроти ҷиддӣ дода, баръакс, муҳолифатҳои наверо байнӣ ҷаҳониро ҳарбиву сиёсӣ ёзод мекунад ва авозӣ ҷаҳонро боз ҳам ноором месозад».

Шаҳназ РАҲИМОВА,
номзади илми таъриҳ,
мудири кафедраи фанҳои
гуманистарӣ ва иҷтимоии
Донишкадаи қӯҳио
металлургии Тоҷикистон

► МЕҲРНОМА

Иқдоми таърихӣ

Пас аз он ки Чумхурии Тоҷикистон истиқлолӣ давлатӣ ба даст овард, ба мушқилоти зиёде рӯ ба рӯ омад, ки вобаста буданд ба иқтисодиёту иҷтимоӣ ва таъминоту бунёдкорӣ. Иловагар ин, дар қишинвар зиддиятҳои доҳилӣ, торочгарӣ ва талошҳои манғиатчӯёна, ихтилофоти динию мазҳабӣ авҷ гирифтанд. Чунин ба назар мерасид, ки чумхурии тозаистиколи моявди дар вартаи муҳлиқ қарор гирифтаасту ҳавфи аз байн рафтанаш бармалост. Чунин вазъро маъмулан вазъи печидагӣ мегӯянд ва на ҳамеша дар ин ғуна ҳолат сари қалобаро дарёфтанд мӯяссар мегардад. Чун дар соли 1992 муҳтарам Эмомали Раҳмон зимиҳи ҳокимиятро ба даст гирифтанд, аз вазъи саҳт ногувори ҳамисарҳои бунёдкорӣ ворид гардид. Ваҳдати миллӣ имкон дод, ки Тоҷикистон истиқлолӣ давлатии ҳудро устувору беҳазовол соҳта, барои ободонию шукуфои Ватан ба корҳои бузург оғоз намоҷад. Имрӯз ҳамагон барои назарем, ки бунёди шоҳроҳои баландсифату нақбҳои азим, неругоҳои барқӣ обии пурвоза, ривоҷи бинокорӣ, таъсиси коргоҳои замонавӣ, рушди бесобиқаи соҳаҳои илму маориф, адабиёту фарҳанг, пешрафти соҳаҳои саноату қишиварӣ... бо

тантанаи вахдати миллӣ иртиботи ногусастани доранд.

Асосгузори сулҳу вахдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомали Раҳмон иловава ба он ки бартарию моҳияти вахдати миллӣ дар воқеяни сиёсати ҳирадбунёдашон нишон доданд, ҳамчунин дар ин мавзӯй асарҳои пурмуҳтавою роҳнамо ва иборатбахш ёзод карданд. Асарҳои машҳури Сарвари қишинвар «Тоҷикон дар оиаи таъриҳ: аз Ориён то Сомониён», «Нигоҳе ба таъриҳ ва тамаддуни ориёй», «Чехраҳои мондагор», «Забони миллат- ҳастии миллат»... ҳама решава ба тафаккури миллӣ доранд ва пеш аз ҳама, дўстии вахдат, ифтиҳори миллӣ ва ҳештаниносиро талқин менамоянд...

Гузашти солҳо котеъона сабит намуд, ки Пешвои миллати мо аз оғози давраи роҳбарии ҳеш маҳз сиёсати сулҳҳӯйнаву вахдатпарваронаро пеш гирифта, ҳато накардаанд, балки ба иқдоми бузурги ватанпарастона даст заданд. Воқеан ҳам:

Рӯзи милоди Ватан аз вахдат аст,

Баҳту таҳти анҷуман аз вахдат аст.

Гулбутта ЧУМАЕВА,
омӯзгори синѓои ибтидоӣ

► ПЕШРАФТ

Ҷавонон вахдатгароянд

Моро зарур аст, ки вахдати миллиро таҳқиму тақвият баҳшида, онро мисли гавҳараки ҷашн хиҷӯз намоем. Ин ҳадафи олӣ ва мақсади начиби ҳар як сокини қишинвар бояд бошад. Дар ин масир ҷавонони моявди рӯз то рӯз саъӣ талошҳои бештар нишон медиҳанд. Онҳо бо нерӯи созанди ҳеш баҳри дар амал татбиқ намудани барномаи рушди қишинвар саҳми босазо мегузоранд.

Пешвои муаззами миллат ба накши созанди ҷавонон ҳамеша баҳои баланд дода, иброз медоранд, ки саъӣ талоши ҷавонону наврасону ҳудшиносии миллӣ ва эҳтиром гузоштан ба арзишҳои миллӣ бештар шуда, онҳо дар азҳудкунии дониш ва илмҳои замона ҷаҳду талош менамоянд. Таъқиди зерини Сарвари қишинвар: «Одобу рафтор ва сатҳи маънавиёти наврасону ҷавонони моявди дар лавоми даҳсолаҳои оҳир хеле баланд рафта, эҳсоси ҳудшиносӣ ва нангу номуси миллӣ дар байни онҳо тарафта густариш ёфтааст. Дар шароити имрӯза бояд ҳамаи инро ҳамчун падидай мусбат арзёбӣ кунем», аз он гувоҳӣ медиҳад, ки наврасону ҷавонони моявди дар масири ободкориҳо ва шукуфои Ватани азизамон – Тоҷикистон эҳсоси баланди дӯстдории миллат ва ин сарзаминро нишон медиҳанд.

Дар тӯли даврони соҳибиқонӣ ва аз баракати Ваҳдати миллӣ ҷумҳурии моявди таҳқиму тақвият баҳшида, ба таври бесобиқаи рушди тараккӣ кард. Барномаҳои бузурги рушди иқдисодиёту саноат, қишиварӣ... берун шудан аз бунбости коммуникатсионӣ ва таъмини озуқаворӣ қабул шуд ва ин ҳадафҳои созанди давра ба давра амалӣ гардиданд.

Ҳамасола Ваҳдати миллӣ моявди дар ҷавонони моявди мегардад, ҳар сокини қишивари моявди аз он ифтиҳор мекунад меболад, ки дар сарзамини амну босубот, аз ҳар нигоҳ ободу шукуфон умр ба сар мебарад.

Ҳусейн САРТИЛОВ,
омӯзгори коллеҷи тиббии ноҳияи Б. Ғафуров

Дұстон, сад шүкір, Механ дағ паноху Вахдат аст.

МАВЗҮИ ҖОВИДОНА

Ваҳдати халқи ҷаҳонро гум макун!

Зумрае аз пажүхишгаронун адабиётшиносон бар он ақидаанд, ки мавзўи ваҳдати миллӣ дар адбиёти тоҷик ҳамбаста бо истиқлол ва ҳаводиси мансуб ба солҳои 90-уми қарни бист аст. Ин ақида то ҷое дуруст ҳам ҳаст, вале агар амиқтару фароҳтар бингарем, аслан, дар адабиёти бостонии мо мавзӯи ваҳдат решаш ба умки асрҳо дорад ва аз мавзӯъҳои умдаи адабиётмон ба шумор меравад. Ҳидоят ба сулҳу ваҳдат ва дӯстию рафоқат ҳатто дар «Авесто», ки аз қадимтарин маъхазҳои ҳаттии осори ниёғонамон эътироф гардидааст, ба мушоҳида мерасад. Дар он чунин нуктаҳои ҳикматборе мавҷуданд, ки пайванд

бо мавзўи ваҳдатгароиянд: «*Kасе, ки (барои дигарон) хостори рӯшнӣ аст, рӯшнӣ (бад-ӯ) арzonӣ хоҳад шуд,*» «*Ба андешаи нек, бо равиши дуруст, бо гуфтору кирдори нек ба ту наздик мешавем*», «*Эй касоне, ки дил ба маниши нек бастаед, хашмо фурӯ афканед ва худро дар баробари тундхӯй неруманд кунед*»... Минбаъд гояи ваҳдатситоӣ дар адабиёти тоҷик дар заминai эҷодиёти пурмуҳтавои устод Рӯдакӣ, Фирдавсию Саъдию Ҳофиз, Низомию Амир Ҳусраву Чомӣ... такомул ёфту рангу чилои тоза пайдо кард. Байтҳои зер намунаи барҷастаи мавқеи устувори мавзӯи сулҳу ваҳдату дӯстӣ дар осори шоирони маъруфи адабиёти классикии тоҷик мебошанд:

*Чу аз оштің шодың ояд ба чанг,
Хирадманұң харгиз нақұшад ба чанг.*

Абӯшакури Балх
Ба пеши бародар бародар ба ҷанг
Наояд, агар бошадаш ному ҳанг.

Абулқосим Фирдавсі
Азар, тұлғаның е-азар шершам.

*Агар пилзури в-агар шерчанг,
Ба наздики ман сулұ беұтар, ки ҹанг.
Саъди Шерози
Дәлениң басады әнниң ишем.*

*Дүстие бояд он гуна чуст,
К-он абадуддахр бимонаад дуруст.*

Хусрави Дехлавӣ
Мавзӯи ваҳдату ваҳдатпарастӣ дар
абиёти давраи навини тоҷик, ки
архилаи пас аз Инкилоби Октябрро
про мегирад, вусъат пайдо кард. Ба ин
байти баландғоя таваҷҷуҳ намоем:

Исмия ДАВЛАТОВА, омӯзгори синфҳои ибтидоӣ

► БАРАКАТИ ИТТИХОД

Точикон аз бузургтарин дастоварди худ дар интихони садаи XX - ваҳдати миллӣ ифтихории абадӣ дарёфтанд. Оре, на бо ҷанғҳои ишғолгаронаю талаю тороч, на бо ихтилоғҳои бузург ва силоҳҳои қатлиом, балки маҳз бо ваҳдати миллӣ. Ин дастоварди ҳалки тоҷик таваҷҷуҳӣ

ва монанди инҳо, ба ҳам омаданд, дасти ҳам гирифтанд, дўстию рафоқаташонро тақвият бахшиданд ва ниҳоят, ахлона бо мардуми бумии Тоҷикистон- халки тоҷик ба ваҳдат расиданду ҳаёти осоиштаро пеш гирифтанд. Ин ҳолат як маҳсусияти асосии ваҳдати халки тоҷик гардид. Ҳамзамон, ин навғоние

Комёбй аз ҳамбастагист

оламиёнро ба худ ҷалб намуд ва гузашта аз ин, ба мактаби фарогири ибраторомӯзи ҳамдилю ҳамбастагӣ табдил ёфт, манбаи омӯзиши пажӯшишгоҳои сиёсии дунё гардид, онро кишварҳои ҷангзадаю гирифтор ба зиддиятҳои дохилии бардавом ҳамчун манбаи таҳқику корбаст карор доданд. Ба вахдати миллии тоҷикон таҳти роҳбарии Пешвои миллат омилҳои зиёде созгоромаданд. Аз ҷумла, ҷараёни сулҳу вахдатро дар Тоҷикистон омилҳои вобаста ба илму адабиёт, фарҳангу маърифат, анъанаҳои миллий, ҳусусиёти равонӣ суръат ва таквият баҳшиданд.

равони сурват ва таъвият баҳшиданд.

Фарҳанг дар чумхурии мо ба сифати таъмиргари хастии миллат шинохта шудааст. Аз ин рӯ, ба рушди фарҳанг таваҷҷуҳи ҳамешагӣ зоҳир мешавад. Фарҳанги миллӣ дар солҳои тоқдирсози миллат – даҳсолаи охирини садаи бист баҳри таъмини сулҳу осоиштагӣ ва ҳамбастагию ваддат неруи тавоное гардид. Пеш аз ҳама, чун дар Тоҷикистон ҳампаҳлу бо ҳалқи тоҷик намояндағони ҳалқҳо дигар, аз ҷумла, ўзбекистону русҳо, туркмандҳо, кирғизҳо... зиндагӣ мекарданду мекунанд, дар айёми зиддиятҳои доҳилий дӯстии бародарӣ ва ҳамдигарфаҳмии ин ҳалқҳо аҳамияти маҳсус пайдо карда буд. Ҳар яке аз ин ҳалқҳо, табиист, ки фарҳангу маънавият ва расму оину довардҳои худро доранд. Ҳудо накарда, агар байни ин ҳалқҳо дар доҳилии кишвар ихтилофе ба вучуд меомад, оташи ҷангӣ доҳилий дучанд алант мегирифт. Вале дар замини хиради сиёсӣ ва сиёсати сулҳгароёнаи Пешвоии миллат ҳама сокинони Тоҷикистон, новобаста аз дину оин, мазҳабу миллат

бүд дар ҳошияи кулли ҳаводиси чахонӣ вобаста ба вахдат; тоҷикон фарҳанги вахдатро мухтавою мазмунӣ тоза башиданд ва вахдате оғариданд, ки гунаашро таърихи ҷаҳон ёд надорад. Дар пахони таъриҳи бори дигар ва ба таври басо воқею дақиқ собит гардид, ки тоҷикон дорон анъанаҳои бехтарини инсондӯстӣ, сулҳпарварӣ ва вахдатгустиарӣ мебошанд, барои ин ҳалқ ҳеч арзиши дигаре баробар ба сулҳу вахдат, ҳамзистии осоиштаи ҳалқҳо буда наметавонад.

Хамакнун аз рўзи тантанаи ваҳдати миллии мо - тоҷикон 24 сол сипарӣ гаштааст. Дар ин давра фарҳанги ваҳдати мо боз ҳам тақвият ёфту устувор гашт ва ба неруи заволнопазир табдил ёфт. Дар Тоҷикистон марказхову ҷамъиятҳои ҳалқҳои гуногун арзи ҳастий доранду озодона амал мекунанд ва асоси барномаи ҳамаи онҳоро ваҳдату сулҳу осоиштагӣ ташкил медиҳад. Ҳалқҳо ба фарҳангу анъанаҳои якдигар арҷ мегузоранд, бо ҳам иртиботи ҳамешағӣ доранд ва дар зарурат дasti ҳамро саҳттар мефишоранду ба мадади ҳам мешитобанд. Ин ҳолати суурubaҳш, пеш аз ҳама, вобаставу пайваста аст бо фарҳанги ваҳдат, бо сулҳу ҳамдлий.

*Азиза ДАНИЕВА,
директори мактаби № 79-и*

Омили пешрафти чомеа

Дар сарнавишти ҳар
дак миллату дав-
лат санаҳои тақдирсозе
ҳастанд, ки бо маъни
томаш ҳамчун оғози
созандагиҳои бузург ва дав-
рони саодатоғарин махсуб
мешаванд. Барои мо – мар-
думи шариғи Тоҷикистони
соҳибистикӯл 27 – уми
июни соли 1997 аз шумори
ҳамин санаҳои тақдирсоз
мебошад ва дар саҳифаҳои
таърихи навини давлатдо-
рии миллати кӯханбунёди
дорои фарҳангӣ ганиву маъ-
рифати баланд бо ҳарфҳои
заррин навишта шудааст ва
хеч гоҳ зудуда намегардад.
Дар ин рӯзи мубораку саид
пас аз талошу қаҳрамониҳо
ва ҷонбозиҳои Асосгузори
сулҳу вахдати миллӣ Пеш-
вои миллат, Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон,
мухтарам Эмомали Рахмон

Созищномай истиқрор
сулҳ ва ризоияти миллӣ дар
Тоҷикистон ба имзо расид

и солҳои соҳибистиклой ба-
рои муттаҳиду сарчамъ соҳ-
тани миллат, хотима бах-
шидан ба низоъҳои дохилӣ,
таъмини сулҳу субот ва
амнияти мардум иқдомҳои
шӯщтаро рӯй коровард.

шоңтаро руй кор овард.
Воқеан хам, дар байни
миллатхой мутамаддини
олам мисли миллати точик
кам халкे вомехұрад, ки
борхо ба вартай нобудшавй
наздик шуда, баъди ҳар
шикасты нокомй барои
истиклолияту бақои худ муб-
оризса бурдааст ва аз нав
ба зинахой баландтарини
рушу нүмәй, расизааст.

*Рустам ҖҮРАЕВ
омӯзгори мактаби №25-и
ноҳияи Айнӣ*

► 26 ИЮН – РЎЗИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ МУБОРИЗА АЛАЙХИ НАШЬАМАНДИ

Агар сухан атрофи одатҳои бади инсонӣ равад, ҳатман ибораи «маводи нашъаовар» ба хотир меояд. Бино ба таъкиди директори Маркази тибии саломатии рақами 13-и шаҳри Душанбе Ҳомидҷон Ҳомидзода, зимни истеъмоли нашъа вобастагии рӯҳӣ ва ҷисмонӣ ба вучуд меояд.

Баъди якчанд маротиба истифода бурдани маводи нашъаовар организми инсон ба он одат мекунад, гирифтори бемориҳои вазнин мешавад. Ин шурӯи бемории нашъамандист. Истеъмоли мунтазами маводи нашъаовар инсонро рӯҳан заиф мегардонад. Ҳусусиятҳои хоси нашъамандҳо одатан тарсончакӣ, ҳудбинӣ, камхобӣ буда, онҳо хисси масъулият, вазифашиносӣ ва кобилияти эҷодкории хешро гум мекунанд.

Дар тамоми ҷаҳон ва аз ҷумла, дар ҷумҳурии мо низ ҷиҳати пешгирии нашъамандӣ муборизаи доимӣ мебаранд. Барои пешгирии маводи нашъамандӣ дар шаҳри Душанбе Маркази ҷумҳурияи клиникӣ - наркологӣ ба номи профессор Минҳоҷ Гуломов ташкил карда шудааст.

Мутахассисон барои муюн

Нашъамандӣ беморист

личаи шахсони гирифтори бемории нашъамандӣ гайр аз табобат тавассути доруҳо, боз миёни аҳолӣ корҳои тарғиботиву ташвиқотӣ бурда, оид ба оқибатҳои ин беморӣ пайваста воҳӯриву семинарҳои омӯзишӣ ва машваратӣ мегузаронанд. Дар баробари ин, усули дигари коҳишёбии нашъамандони бақайдигирифташуда, бо мурури замон аз қайди наркологӣ баровардани онҳо мебошад. Пас аз гузаронидани табобат дар соҳторҳои наркологӣ нашъамандонро тавассути меҳнат табобат менамоянд, яъне, онҳоро ба кор машғул медоранд. Дар муассисаи Маркази ҷумҳурияи клиникӣ – наркологии шаҳри Душанбе бошад, усули маҳсуси табобати «безаҳролудгардонии зудамал» истифода мегардад, ки дар ҳориҷи мамлакат ин усул ба роҳ монда нашунааст. Ҳамзамон, бо усули гиёҳдармонӣ низ табобат мекунанд. Мутаассифона, дар байнин истеъмолкунандагони маводи нашъаовар занону духтарон ҳам ҳастанд.

Табобати нашъамандӣ мушкил ва тӯлонӣ буда, аз 1 то 5 сол идома мебошад. Пас аз гузаршими

табобати пурра бештари беморон аз истеъмоли маводи нашъаовар даст мекашанд. Аммо баъзеи онҳо, мутаассифона, ботаъсири шахсони бемори дар атрофашон буда боз ба истеъмоли он шурӯй мекунанд.

муноҳида расида, сафи шахсони нашъаманд аз миллионҳо нафар ҳам гузаштааст.

Бо мақсади таквият бахшидани мубориза алайҳи ин амали номатлуб ҳанӯз соли 2013 дар қишивари мо «Стратегияи

Истехсол, истеъмол ва интиқоли маводи нашъаовар яке аз масъалаҳои доги рӯз ва глобалии ҷомеаи ҷаҳонӣ маҳсуб гардида, кулии мамлакатҳои оламро нигарон кардаст. Тибқи маълумоти СММ муомилот ва истеъмоли он дар бештар аз 170 қишивари дунё ба

Истехсоли подполковники милисаи ВҚД Ҷумҳурии

Тоҷикистон Сангинмурод Шомаҳмадов дар пешгирии муборизаи беамон бар зидди ин зуҳороти номатлуб саҳми кормандони мақомоти корҳои доҳилӣ хеле назаррас аст. Зеро ҳамасола дар қаламрави ҷумҳурӣ ҳангоми баргузории амалиёти «Кӯқнор» миқдори зиёди маводи нашъадорро мусодирия менамоянд. Қарӣ панҷоҳ фоизи маводи мухаддири мусодириашаванд дар миқёси мамлакат маҳз бо кӯшишу талошҳои кормандони мақомоти корҳои доҳилӣ амалӣ карда мешаванд.

Саволе пайдо мегардад, ки чӣ омиле инсонро ба истеъмоли маводи нашъаовар ташвиқ мекунад? Муқаррар аст, ки ин иштиёқи раҳо шудан аз ҳиссияти ҳавотирий, ноканоатмандӣ, ҳастагӣ, ғаму андуҳ мебошад, ки ба ҳар як шаҳс дар роҳи пуршебу фарози зиндагӣ рӯй медиҳад. Гурӯҳе аз мардум меҳоҳанд, ки дили бегаш доштаву хушҳол бошанд, қисми дигар барои баланд бардоштани рӯҳия ва қобилияти корӣ, дур шудан аз муаммо ва маҳрумиятҳо ва гурӯҳи дигар аз ҷиҳати қунҷковӣ онро истифода мебаранд, ки куллан кори ҳатост. Даст қашидан аз ин гуна кори зишт амали оқилонаи ҳар як инсони комил ба шумор меравад.

Ҳотами ҲОМИД,
«Омӯзгор»

► МУҲИТИ ЗИСТ

Таъсири пайомадҳои тағийрёбии иқлим

Солҳои охир аз таъсири пайомадҳои тағийрёбии глобалии иқлим муҳити зист, экосистемаҳои табии, мутаносибан тамоми соҳаҳои фаъолияти инсон ба мушкилиҳо дучор шуда истодаанд. Бояд таъкид намуд, ки тағийрёбандана будани иқлим ҳатмӣ мебошад ва ин раванди табиии ритмикӣ буда, дар ҳудуди муайян ба амал меояд. Иқлими ҷаҳон ҷандин тағийрёбии қуллро аз сар гузаронидааст. Вале дар садсолаҳои охир аз сарбории таъсири омили антропогенӣ мувозинати экологӣ ҳалалдор гашта, завол ёфта истодааст ва тағийрёбихои иқлим аз ритм ва ҳудуди муайянни табии баромада истодаанд. Мусаллам аст, ки дар натиҷаи ин тағийрёбии яке аз соҳаҳои осебපазир соҳаи қишоварзӣ мебошад, ки асоси таъмини устувори агрозкосистемаҳо ва амнияти озукавориро ташкил медиҳад. Ин дар ҳолест, ки бо баробари афзоиши шумораи аҳолии ҷаҳон талабот ба ғизо зиёд гашта, таъмини амнияти озукаворӣ муҳимиҳи рӯзағузуро қасб наимуда истодааст. Тақрибан 99 физиғози инсон аз олами наботот ва 1 фоиз аз олами ҳайвонот буда, шумораи қами намудҳои растаниҳо, ба монанди гандум, шолӣ, картошка, лӯбиёғиҳо, сабзавот, зироатҳои полезӣ, техникии ва гайра маҳсулоти асосии ғизӣ мебошанд. Зикр бояд намуд, ки пеши роҳи ҷунун тағийрёбихои иқлими гирифтан мушкил ва ҳатто имконназарӣ аст. Танҳо инсоният метавонад суръати ин тағийрёбихоро суст ва таъсири оқибатҳои ман-

данд. Аз ҷумла, 112 намунаи гандум ва зиёда аз 20 навъи лӯбиёӣ аз Коллексияи ҷаҳонии Институти умумироссиягии растанипарварии ба номи Н.И.Вавилови шаҳри Санкт-Петербурги Федератсияи Россия дастрас ва тадқиқоти моделӣ ба роҳ монда шуданд. Ҳусусиятҳои физиологии биохимиявии навъҳо ва намунаҳои ба омилҳои дар боло номбаркардашуда нисбатан устувор ва сермаҳсулу ояндадор интиҳоб карда шуда, бо дарназардошти шароити иқлими минтақаҳои Тоҷикистон дар истехсолот ҷорӣ карда мешаванд. Маълум аст, ки зироатҳои оилаи лӯбиёҳои дорои миқдори бештари сафедаҳои гизӣ буда, инчунин, ҳокро сермаҳсул мегардонанд ва ҳамчун ҳӯроки сермаҳсул парандана ва моҳӣ низ васеъ истифода гашта, барои рушди парандапарварӣ ва моҳипарварӣ мусоидат менамоянд. Тадқиқоти мазкур дар партави ҳадафи сеюми стратегии мамлакат, яъне таъмини амнияти озукаворӣ ва «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ», дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маорифӣ хеле муҳим ва саривактӣ мебошанд. Инчунин, дар доираи тадқиқоти мазкур қадрҳои баландхитисоси соҳа (магистрантон, аспирантон ва докторантон) омода карда шуда, дар арафаи 30-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон натиҷаҳои назаррас ба даст оварда мешаванд.

M. АТОЕВ,
ҳодими пешбари илми
ИБФГР АМИТ

Ба тасвив расидани Чумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» ҳодисаи муҳиме дар тақвияти ҳамкории мактабу оила ба ҳисоб меравад.

Мақсади асосии ин қонун пурзӯр намудани масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд дар рӯҳияи инсонӣ, ифтиҳору ватандорӣ, ҳаҷирии арзишҳои

башарпарварӣ, миллатдӯстӣ тарбия намоем.

Вазифаи муҳими мактаб ва падару модарон дар тарбияи аҳлоқии ҳонандагон аз он иборат аст, ки ҳисси садоқат ба ҳалқу Ватан, дӯст доштани аҳли меҳнат, тайёр будан ба корнамоию фидокориҳо дар онҳо мунтазам талқин карда шавад.

Муносабати наврасон ба меҳнат гуногун аст. Як гурӯҳи онҳо бештар табииати

Ҳамкорӣ - ғарави комёбӣ

миллӣ, умумибашарӣ ва фарҳангӣ, инҷунин, ҳиҷзи ҳуқуқу манфиатҳои фарзанд мебошад.

Дуруст аст, ки бъзве падидоҳои номатлуб (ба мисли истифодаи нодурустии телефонҳои мобилий), ки имрӯз дар кори таълиму тарбияи мушкилиҳо ба бор овардаанд, гузаронда мебошанд. Зеро, алҳол насли навраси мо истифода аз телефони мобилиро ба таври мақсаднок дар сатҳи зарурӣ наомӯхтааст ва ҷун истифодаашро намедонанд, ба иштибоҳ роҳ медиҳанд.

Дар ин ҳолат волидонро зарур аст, ки ба тақдири ояндаи фарзандон бетарафӣ зоҳир накунанд ва аз ҷумла, ба фарзандони ҳудои телефонҳои гаронарзии ҳорҷӣ ҳаридорӣ накарда, ба ҷойи он дар зодрӯз ва иду айём ба онҳо китоб ё дигар ашёи хониш тухфа созанд, ба курсҳои забономӯзӣ ва хунаромӯзӣ шомилашон кунанд.

Вазифа ва мазмuni меърҳои аҳлоқ дар тарбия аз он иборат аст, ки мактаббачагонро мутасил дар рӯҳи ватандӯстии

дилраборо дӯст медоранд, дигаре ба меҳнати бунёдкорона шавку завқи зиёд доранд. Дар ду ҳолат ҳам наврасон бештар ба қалонсолон тақлид мекунанд, симои аҳли оиласро дар меҳнату ҷамъият инъикос менамоянд. Бояд падару модарон, бародарону ҳоҳарон бо рафтари неки ҳуд ба бачагон ибрат нишон дода, онҳоро аз ҷиҳати маънавӣ бой гардонанд, аз ин рӯ, ҳушахлоқӣ дар ҳама гуна рафтари қалонсолон шарти муҳими тарбия ба ҳисоб меравад. Қайд кардан лозим аст, ки фарзанд бояд самимияти оиласро доимо ҳис намояд.

Таъсири тарбия дар он вакт пурзӯр мегардад, ки омӯзгор дар назди тарбияти гондагони ҳуд максадро ҷиддӣ гузашта тавонад. Агар кори тарбияӣ талаботи рӯҳии бачагонро қонеъ гардонад, онҳо симои ҳудро дар маҳсулӣ корашон дарк намуда, бештар фаъол мешаванд. Дар тарбияи аҳлоқии ҳонандагон анъана, ибрати шаҳсӣ аҳамияти муҳим дорад.

Шукрони ДОДАРОВА,
омӯзгори забони англисӣ

